

Lokalbehovsplan Socialnämnden

Planeringen för perioden 2027–2036, med utblick
mot 2040

Underlag till Lokalförsörjningsplan 2027 för perioden 2027–2036

Fotograf: Okänd

Dokumenttyp: Planeringsunderlag

Beslutad av: Socialnämnden

Ansvarig funktion: Lokalsamordnare

Ersätter: 2025

Gäller för: Gäller som underlag till lokalförsörjningsplan och investeringsplan

Gäller fr.o.m.: 2026-02-19

Ärendenummer: SN 2026/52

Datum: 2026-01-29

Teknik- och serviceförvaltningen

Helena Duske

Lokalsamordnare

helena.duske@enkoping.se

Innehåll

1	Sammanfattning	5
1.1	Förvaltningens förslag till åtgärder genom investeringsprojekt och inhyrningar	6
2	Inledning.....	8
2.1	Syfte och lokalprocess	8
2.2	Lokalplanering.....	9
2.3	Uppdaterad lokalförsörjningsprocess.....	10
3	Förutsättningar – uppdrag och styrning	11
3.1	Kommunens övergripande mål	11
3.2	Uppdrag och ansvar.....	12
4	Nuläge – befintliga verksamheter, befintliga kapaciteter och befintliga fastigheter	14
5	Förväntad framtida utveckling	16
5.1	Bostads- och befolkningsprognos.....	16
5.2	Omvärldsanalys	16
5.2.1	Kostnadsutveckling för hyror	17
5.2.2	Kompetensförsörjning	17
5.2.3	Ny socialtjänstlagens påverkan på hälsa	17
5.3	Nämndens utvecklingsarbete.....	18
5.3.1	Ny socialtjänstlag	18
5.3.2	Samsjuklighetsreformen.....	18
5.3.3	Aktivitetsansvaret	19
5.3.4	Ej ändamålsenliga lokaler	19
6	Effekter på framtida lokalbehov	20
6.1	Stödboende.....	20
6.2	Familjens hus och Blomstra.....	20
6.3	Joar Socia, arbetsmarknadsenheten	21
6.4	Familjerådgivning.....	21
6.5	Socialkontor, Källgatan	21

6.6	AME	22
7	Ekonomiska och sociala konsekvenser	23
7.1	Samverkansmöjligheter	23
7.2	Konsekvenser om föreslagna investeringar inte prioriteras	23
7.3	Barnrättsperspektiv	24
8	Förslag till Lokalbehovsplan – sammanvägd behovsbedömning.....	25
8.1	Åtgärdsbehov	25
8.2	Planerade uppsägningar	26
8.3	Behov markreserv och planberedskap	26
8.3.1	Placering av enheter	26

1 Sammanfattning

Varje nämnd tar årligen fram en lokalbehovsplan. Dessa planer utgör grunden till kommunens lokalförsörjningsplan. Lokalförsörjningsplanen är i sin tur ett planeringsunderlag och stöd till prioritering i kommunens budgetprocess och investeringsplan.

Från 1 januari 2025 ansvarar socialnämnden för arbetsmarknadsinsatser då det överflyttades från utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden.

Socialförvaltningens uppdrag påverkas främst genom befolkningsökning men även genom hur samhället i stort utvecklas. Ökad kriminalitet som sprids ner i åldrarna är ett exempel där socialförvaltningen ansvarsområden påverkas.

Ny socialtjänstlag

Den nya Socialtjänstlagen som trädde i kraft sommaren 2025 ger kommunerna tydliga direktiv att arbeta mer brottsförebyggande och att bedriva uppsökande arbete. Enligt den nya lagen ska Socialtjänsten ställa om till nya förebyggande, tillgängliga, tillitsskapande, jämställda och kunskapsbaserade arbetssätt – både utifrån den nya socialtjänstlagen och för att möta samhällets utmaningar. Socialtjänsten ska även arbeta med förebyggande åtgärder för att unga inte ska dras in i kriminalitet.

Socialtjänsten har därför ändrat fokus till mer förebyggande arbete och tidiga insatser. Det kan handla om nya öppna insatser eller andra lågröskelverksamheter, att bredda socialtjänstens uppsökande verksamhet och att utveckla samverkan med andra huvudmän, såsom skola, polis och civilsamhälle. Arbetet med att ställa om pågår. Detta påverkar Socialförvaltningens lokalbehov.

Samsjuklighetsreformen

Regeringen har aviserat ett huvudmannaskifte avseende ansvaret för att erbjuda behandling för personer med skadligt bruk och beroende. När reformen genomförs innebär den en skatteväxling från kommun till region vilket i sin tur sannolikt innebär ett förändrat ansvar för kommunerna. Vid ett förändrat ansvar med ett uppdrag som inte inkluderar behandling som erbjuds av kommunerna kommer socialnämnden att ha behov av mindre lokalyta än idag.

Aktivitetsansvaret

Regeringen har aviserat att kommunerna från 1 juli 2026 ska omfattas av ett aktivitetskrav för personer med beroende av försörjningsstöd. Samtliga personer som uppstår ekonomiskt bistånd ska ha en individuellt anpassad aktivitet vilket kommunen då

är skyldig att ge. Detta kan på sikt ge behov av andra eller förändrade lokalbehov för socialnämnden.

1.1 Förvaltningens förslag till åtgärder genom investeringsprojekt och inhyrningar

Baserat på såväl prognostiserad befolkningsökning, förändringar i omvärlden som påverkar verksamheten och förväntad utveckling av arbetssätt och organisation av kommunens verksamheter, har lokalbehov identifierats enligt tabell1 nedan.

Fram till 2040 förväntas Enköpings kommun enligt befolkningsprognosen 2025 att öka med ca 11 400 invånare. Socialförvaltningens verksamhet på Källgatan har under flera år behövt utöka sin verksamhet för att möta det växande antalet kommuninvånares behov av insatser. Detta har lett till trångboddhet.

Den nya Socialtjänstlagen ger kommunerna tydliga direktiv att arbeta mer förebyggande samt att ge ett mer tillgängligt stöd. På sikt kommer därför lokalen som Familjens hus använder behöva utökas alternativt flytta till en lokal som rymmer hela verksamheten.

Detta sammantaget gör att alternativa lokaler utreds där större delar av verksamheten kan finnas på samma plats för ökad flexibilitet och ökad möjlighet till samarbete och att kommuninvånarna får en ännu mer tillgänglig socialtjänst.

Den nya reformen som träder i kraft i juli 2026 där försörjningsstöd kravställs med aktivitet kan komma innebära att servicepoolen kan behöva utöka sin verksamhet.

Ett stödboende för personer med beroendeproblematik behöver tillkomma under perioden. Det kan med fördel förläggas till ett trapphus med ca 10 lägenheter samt gemensamhets- och personalytor. En förstudie pågår och ett boende förväntas kunna vara klart för inflyttning 2028.

Åtgärdsförslagen nedan är Socialförvaltningens behov av lokaler:

Tabell 1: Tabell med behov tom 2036 (kapacitet avser antal personal)

ENHET	TOTAL KAPACITET, PERSONER	ERSÄTTNINGS -KAPACITET, PERS	KAPACITETS- ÖKNING, PERS	PREL VERKS. START	STATUS PROJEKT
NY LOKAL FÖR SOCIALTJÄNSTEN	150-170*	140	Ca 30	2027	Utredning och avtalshantering pågår.
STÖDBOENDE	8-10		8-10	2028	Förstudie pågår med EHB
UTÖKNING AV FAMILJENSHUS	14-16	14-16		2028	Utredning och avtalshantering pågår.

*Medarbetare samtidigt. Då socialtjänstens arbetssätt innebär att man arbetar flexibelt, arbetar ute i annan verksamhet med mera så är möjligheten att växa bra.

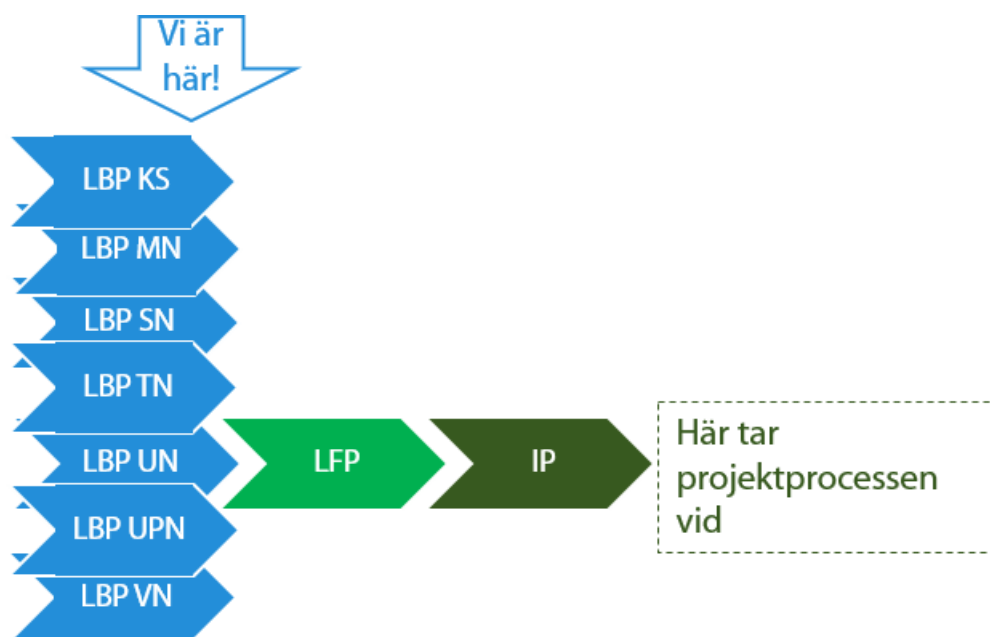
2 Inledning

2.1 Syfte och lokalprocess

Principerna för kommunens lokalstrategiska arbete beskrivs i "Lokalförsörjningsstrategi" (KS2024/780) som beslutades av kommunfullmäktige 2025-12-09, §18. Strategin syftar till att tydliggöra hur det lokalstrategiska arbetet eftersträvar hög lokaleffektivitet och god ekonomisk hushållning med de gemensamma resurserna. Eftersom lokalkostnader är en stor andel av verksamheternas ekonomi och kommunens totala investeringsbehov är omfattande, är det viktigt att hålla nere kostnaderna så långt det är möjligt och endast inkludera nödvändiga lokalåtgärder.

För att uppnå ändamålsenlig lokalplanering till lägst kostnad över tid, där kostnad och nytta är i balans, tar nämnderna årligen fram lokalbehovsplaner (LBP). Dessa planer utgör grunden till kommunens lokalförsörjningsplan (LFP). Lokalförsörjningsplanen är i sin tur ett planeringsunderlag och stöd till prioritering i kommunens budgetprocess och investeringsplan (IP). Figur 2 visar processen med framtagande av lokalbehovsplaner och lokalförsörjningsplan.

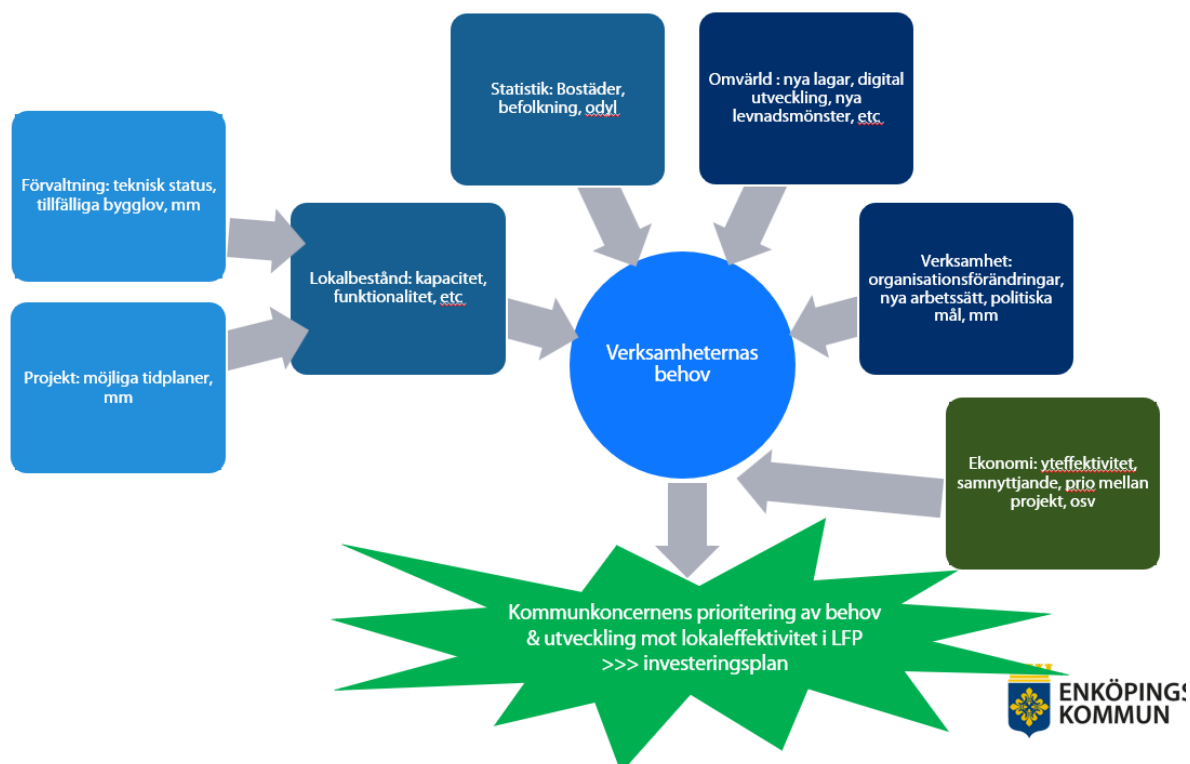
Figur 1: Lokalförsörjningsprocessen

Grunden för lokalbehovsplanen är kommunens utveckling baserat på bostadsplaner och befolkningsprognos, liksom befintligt lokalbestånds skick och funktionalitet, samt de förändringar i omvärlden som ger nya krav på verksamheterna, förnyade arbetssätt och

ansvarsområden, med mera. Figur 3 visar komplexiteten i de olika påverkande faktorer som ligger bakom behovsanalysen.

Figur 2: Behovsanalysens beståndsdelar

De åtgärder som listas avser lokalåtgärder i verksamhetslokaler som föreslås ingå i kommunens budget och investeringsplan, samt hanteras av Verksamhet fastighet genom inhyrning, uppsägning eller om-/till-/nybyggnation. Lokalbehovsplanen redovisar inte åtgärdsförslag som är verksamhetsåtgärder (ändrade arbetssätt eller förvaltningens årliga hyresgäst Anpassningsmedel) eller individuella boenden (sociala bostäder och trygghetsboenden).

2.2 Lokalplanering

Det löpande arbetet under året sker enligt en strukturerad och dokumenterad process som medger god samordning mellan berörda parter och tar hänsyn till fysisk planering, verksamhetsplanering och ekonomisk planering. För enskilda projekt behöver det finnas en tydlig vision, effektmål (vad vill verksamheten uppnå på sikt), flöden, samband och ekonomiska kalkyler.

Utöver enskilda investeringsprojekt genomförs även lokalanpassningar av olika slag löpande under årets gång. Det här kan exempelvis vara upprustning av utemiljö,

tillgänglighetsanpassningar, omorganisationer i verksamhet som kräver förändrade lokaler, eller utökningar av säkerhet. För detta finns årligen en investeringssumma som fördelas i samråd med verksamhet, lokalsamordnare, och förvaltare på mindre eller mellanstora åtgärder. Åtgärder inom de årliga hyresgäst Anpassningsmedlen ingår alltså inte i Lokalbehovsplanen.

2.3 Uppdaterad lokalförsörjningsprocess

Årshjulet för investeringsprocessen har under 2024 och 2025 förändrats. För att anpassa lokalförsörjningsprocessens årshjul till dessa förändringar, tas lokalbehovs- och lokalförsörjningsplan fram vid en annan tidpunkt än tidigare. Som ett led i denna anpassning kommer den senaste beslutade Lokalbehovsplanen 2024, version 2, som antogs av nämnden att efterföljas och ersättas av Lokalbehovsplan 2026 (innevarande dokument) som antas av nämnden under vintern 2025/2026. Detta innebär att Lokalbehovsplan 2025 utgår.

3 Förutsättningar – uppdrag och styrning

3.1 Kommunens övergripande mål

Kommunens övergripande mål är att tillsammans skapa en tryggare kommun som vi är stolta över att bo och verka i, genom tre mål och fyra fokusområden. Socialnämndens insatser ska ge ett kvalificerat stöd som ger den enskilde individen trygghet. Exempelvis genom ekonomiskt bistånd som bidrar till självförsörjning vilket i sin tur skapar förutsättningar för trygghet både i den enskilda familjen men också i kommunen då fler personer är självförsörjande. Lokalerna behöver stödja de trygghetsskapande verksamheterna.

Mål Samhörighet: Socialnämnden bidrar till samhörighet i kommunen genom samverkan som sker med andra parter för medborgarens bästa. Beslut och beslutsunderlag ska kommuniceras och den enskilde ska göras delaktig i de insatser som erbjuds. Särskild vikt läggs vid att medarbetarna ska känna sig som en viktig del av kommunens verksamheter.

Mål Självtändighet: Socialnämnden bidrar till självständighet genom sitt fokus på barns och ungdomars utveckling och välmående. De insatser som nämnden erbjuder ska vara inriktade på att göra den enskilde medborgaren mer självständig. När denne blir självförsörjande eller när denne blir kvitt ett beroende uppnås självständighet och ett oberoende från nämndens insatser. Nämndens medarbetare ges goda förutsättningar att utföra ett gott och självständigt arbete.

Mål Stolthet: Socialnämnden bidrar till stolthet genom att finnas nära medborgaren. Nämndens verksamheter ska ha förtroende hos kommunens medborgare så att dessa vänder sig till förvaltningen vid behov av stöd och hjälp. Medarbetarna görs delaktiga i verksamhetens utveckling vilket ökar kvaliteten i arbetet och ger en stolthet hos medarbetarna.

Verksamheten arbetar för att hitta en samlokalisering med Vård- och omsorgsförvaltningens myndighetsutövning för att underlätta för kommuninvånarna genom att fler funktioner av kommunens verksamheter finns på samma plats. Detta skulle även bidra till en ökad möjlighet för samverkan där våra kommuninvånare är i centrum.

Fokusområde Kompetensförsörjning: Antalet personer i behov av välfärdstjänster ökar snabbare än antal invånare i yrkesför ålder. Under kommande år bedöms sysselsättningsökningen därför inte att räcka till för att täcka de ökade personalbehoven som finns i offentlig sektor, i näringslivet och i staten. Då är det extra viktigt att verksamheten finns i ändamålsenliga lokaler som bidrar till ett flexibelt arbetssätt. Detta underlättas om flera av verksamhetens inriktningar samlokaliseras.

Samhällsutvecklingen går emot en ökad hotbild mot olika samhällsfunktioner som socialtjänst. Det innebär att verksamhetens behov av ökad säkerhet i både arbetssätt men framförallt i lokaler behöver ses över.

Fokusområde Brott mot välfärden: Brott i välfärden tex gängkriminaliteten växer. Vi samarbetar med olika aktörer, tex brottsförebyggande arbete.

3.2 Uppdrag och ansvar

Socialnämnden ansvarar för att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänst enligt:

- Socialtjänstlagen (2025:400), SoL med kompletterande lagar rörande individ- och familjeomsorg
- Lagen (199 052) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU
- Lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, LVM
- Begravningslagen (1990:1144)

Socialnämnden ansvarar för de uppgifter som enligt lag eller författning åligger socialnämnd och som inte någon annan nämnd har fått i uppdrag att ansvara för. Detta gäller till exempel socialnämnds uppgifter enligt:

- Föräldrabalken (1949:381), FB
- Äktenskapsbalken (1987:230), ÄktB
- Lag (2016:1013) om personnamn
- Ärvdabalken (1958:637), ÄB
- Lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, LuL
- Brottsbalken (1962:700), BrB
- Körkortslagen (1998:488).

Socialnämnden har följande ansvarsområden:

- Samordningsansvar när det gäller psykiskt och socialt omhändertagande vid stora katastrofer och olyckor,
- Kommunens yttranden enligt hemvärnsförordningen
- Förebyggande och uppsökande socialt arbete

Socialförvaltningen är organiserad i två verksamhetsområden, Arbetsmarknad och försörjning samt Individ- och familjeomsorg med sammanlagt åtta avdelningar vilka har varsin specifik inriktning. Myndighetsutövningen finns fördelad inom fyra avdelningar. Övriga fyra avdelningar innehåller öppenvård, arbetsmarknadsinsatser och arbetsrehabilitering.

Från 1 januari 2025 ansvarar socialnämnden för arbetsmarknadsinsatser då det överflyttades från utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden.

Socialtjänsten ska genom sitt deltagande i samhällsplaneringen verka för grupper som i olika avseenden är underförsörjda, belysa sambanden mellan sociala problem och samhällsstrukturen. Formerna för Socialnämndens medverkan i samhällsplaneringen har inte närmare preciserats i socialtjänstlagen.

Socialförvaltningen behöver lokaler att bedriva den verksamhet som nämnden ansvarar för enligt såväl nämndens reglemente som gällande lagstiftning.

4 Nuläge – befintliga verksamheter, befintliga kapaciteter och befintliga fastigheter

Socialförvaltningens verksamhet på Källgatan har under flera år behövt utöka sin verksamhet/personaltäthet för att möta kommuninvånarnas behov av insatser. Detta har lett till trångboddhet som lösts med tillfälliga lokaler.

Den nya Socialtjänstlagen ger kommunerna tydliga direktiv att arbeta mer förebyggande samt att ge ett mer tillgängligt stöd. På sikt kommer därför lokalen som Familjens hus använder behöva utökas alternativt flytta till en lokal som rymmer hela verksamheten.

Detta sammantaget gör att alternativa lokaler utreds där större delar av verksamheten kan finnas på samma plats för en ökad flexibilitet, ökad möjlighet till samarbete och att kommuninvånarna får en ännu mer tillgänglig socialtjänst.

Den nya reformen som träder i kraft i juli 2026 där försörjningsstöd kravställs med aktivitet kan komma innebära att servicepoolen behöver utöka sin verksamhet.

Ett stödboende för personer med beroendeproblematik behöver tillkomma under perioden. Det kan med fördel förläggas till ett trapphus med ca 8–10 lägenheter.

Befintlig lokalkapacitet enligt tabell 4. Därutöver samverkar Socialförvaltningen med Vård- och omsorgsförvaltningen om ett samsjuklighetsboende, behovet redovisas i vård- och omsorgsförvaltningens lokalbehovsplan.

Tabell 1: Befintliga kapaciteter

VERKSAMHET	STORLEK, KAPACITET	FYLLNADSGRAD, FUNKTIONALITET (TEKNISKT RESP VERKSAMHET)
SOCIALKONTOR KÄLLGATAN, KONTORSLOKAL FÖR KLIENTBESÖK & ÄRENDEHANDLÄGGNING STÖDBOENDEN	ca 2000 kvm	Fullbelagt.
	2 st. med totalt 15 platser, ca 1000 kvm	Fullbelagt med behov av att köpa platser då ett boende tagits ur bruk pga. bristande underhåll.
FAMILJENS HUS, ÖPPENVÅRD (FÖREBYGGANDE & BEHANDLANDE FUNKTIONER)	ca 860 kvm	Fullbelagt.
BLOMSTRA, FÖRÄLDRASTÖD	ca 150 kvm	
JOAR SOCIA, ARBETSMARKNAD	ca 1500 kvm	
FAMILJERÅDGIVNING	ca 80 kvm	Ej fullbelagt.
AME		

5 Förväntad framtida utveckling

5.1 Bostads- och befolkningsprognos

Kommunens **översiktsplan** (ÖP) är vägledande för all fysisk planering inklusive planering för verksamhetslokaler och bostäder. Ny översiktsplan (ÖP) som sträcker sig till 2040 antogs av fullmäktige 2025-06-18 (§18, dnr KS2019/619). ÖP beskriver prioriteringsprincipen för att hushålla med mark och resurser enligt följande; att i första hand utveckla befintlig bebyggelse (ombyggnation och verksamhetsanpassning), i andra hand ska redan anspråkstagen mark omvandlas, och i sista hand ska oexploaterad mark tas i anspråk. Principen återfinns även i förslag till markstrategi som ska beslutas.

Den prognos som finns om **bostadsbyggande** under nästkommande tio år baseras på uppgifter från byggintressenter i kommunen. Den faktiska utvecklingen är beroende av konjunktur och andra makroekonomiska faktorer. Osäkerheten i dessa bedömningar betraktas för närvarande som mycket stor. Kommunens utvecklingsstrategi för bebyggelseutveckling innebär att kommun ska växa mest i Enköpings stad, följt av utveckling av tätorterna och byggande på landsbygden.

Befolkningsprognos utgår från antaganden om antal födda, antal döda samt antal in- och utflyttare till kommunen. År 2024 hade Enköpings kommun ca 48 591 invånare. Enligt befolkningsprognos 2025 kommer Enköpings kommun ha ca 57 000 tusen invånare år 2036 och cirka 60 000 år 2040. Det innebär att staden tar höjd för cirka 11 000 fler invånare år 2040 än idag.

Förvaltningens verksamheter behöver växa med i genomsnitt 24 procent till 2040 (beroende på relevant åldersgrupp) för att öka proportionellt med befolkningsökningen. Det vill säga för att tillhandahålla samma servicenivå som idag.

5.2 Omvärldsanalys

Lokalbehoven påverkas av en rad olika faktorer i dagens samhälle, allt från demografiska förändringar, ökad globalisering, teknisk utveckling, klimatförändringar, till människors ändrade värderingar. Förvaltningarnas lokalbehov påverkas även av nya arbetssätt, etablering respektive avetablering av privata aktörer, kommunens långsiktiga mål, teknisk status av befintliga fastigheter och hur befintliga lokaler fungerar för kommunens verksamheter.

5.2.1 Kostnadsutveckling för hyror

Kostnaden per kvadratmeter är högre för nybyggnation än befintliga lokaler. Allt eftersom nybyggnation blir en större del av lokalbeståndet, ökar hyreskostnaden per kvadratmeter. Det är dock viktigt att poängtera att nya lokaler är mycket mer anpassade till dagens myndighets-, brukar- och verksamhetskrav, vilket i sig ger en större effektivitet, mer verksamhetsanpassade lokaler samt en bättre arbetsmiljö.

Socialnämndens lokaler består till stora delar av inhyrningar. Det finns ett behov av att finnas där det är lätt för kommuninvånarna att möta verksamheten. Det är också en verksamhet som förändras över tid och även lokalerna behöver förändras.

5.2.2 Kompetensförsörjning

Det är en hård konkurrens om kompetens mellan de olika arbetsgivare som anställer medarbetare till socialtjänsten. En viktig faktor för de som väljer arbetsgivare är arbetsmiljön. För socialförvaltningen är det avgörande att kunna fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder en god fysisk arbetsmiljö för att kunna bibehålla och rekrytera medarbetare med den kompetens som krävs för uppdragen. Det är även viktigt att finnas i ett bra pendlingsläge för att kunna vara attraktiv som arbetsgivare.

5.2.3 Ny socialtjänstlagens påverkan på hälsa

Den nya Socialtjänstlagen som trädde i kraft sommaren 2025 ger kommunerna tydliga direktiv att arbeta mer brottsförebyggande och att bedriva uppsökande arbete. Enligt den nya lagen ska Socialtjänsten ställa om till nya förebyggande, tillgängliga, tillitsskapande, jämställda och kunskapsbaserade arbetssätt – både utifrån den nya socialtjänstlagen och för att möta samhällets utmaningar. Socialtjänsten ska även arbeta med förebyggande åtgärder för att unga inte ska dras in i kriminalitet.

Socialtjänsten har därför ändrat fokus till mer förebyggande arbete och tidiga insatser. Det kan handla om nya öppna insatser eller andra lågröskelverksamheter, att bredda socialtjänstens uppsökande verksamhet och att utveckla samverkan med andra huvudmän, såsom skola, polis och civilsamhälle. Arbetet med att ställa om pågår. Detta påverkar Socialförvaltningens lokalbehov.

Om kommunen lyckas med detta arbete så kan både hälsan för kommuninvånarna och behovet av akuta insatser minska procentuellt dvs inte öka i samma takt som befolkningsökningen. Detta arbete och dess effekter på socialtjänsten kommer behöva följas under de kommande åren.

5.3 Nämndens utvecklingsarbete

5.3.1 Ny socialtjänstlag

I juli trädde den nya socialtjänstlagen i kraft. Lagstiftningen innebär att socialtjänsten i större utsträckning ska arbeta förebyggande, vara lätt tillgänglig, erbjuda insatser utan föregående biståndsbedömning och beslut, jämlik och jämställd och utgå från forskning och kunskapsbaserade metoder.

Stöd och insatser ska i större utsträckning erbjudas genom direkt kontakt och inte föregås av utredning och beslut. Det kommer medföra förändringar och omfördelning av resurser i det sociala arbetet från myndighetsutövning till förebyggande och öppna insatser vilket under året har påbörjats genom att 3 tjänster har nya arbetsuppgifter, vilka riktas successivt mot förebyggande insatser och ställer om från utredningsarbete.

Stöd och insatser kan även erbjudas av andra samhällsaktörer varför det ställer höga krav på samarbete, samordning att involvera förskola, skola, fritid och civilsamhälle för att klara socialtjänstens förändrade uppdrag. Ett utvecklingsarbete för att anpassa och ställa om verksamheten till förändringarna i den nya Socialtjänstlagen pågår inom verksamheten. Förändringarna kommer förhoppningsvis innebära att mer resurser kommer läggas inom det förebyggande och uppsökande arbete samtidigt som andra insatser minskar. Det är dock viktigt att lyfta fram att verksamheten kommer behöva utökas alternativt bibehållas med anledning av befolkningsökningen.

Utvecklingsarbetet och dess konsekvenser på lokalbehovet kommer följas under de kommande åren. Detta kommer vara viktigt för att kunna göra en bedömning på vilket sätt och var verksamheter kommer behöva växa och hur lokalbehovet eventuellt kommer förändras.

5.3.2 Samsjuklighetsreformen

Regeringen har aviserat ett huvudmannaskifte avseende ansvaret för att erbjuda behandling för personer med skadligt bruk och beroende. När reformen genomförs innebär den en skatteväxling från kommun till region vilket i sin tur sannolikt innebär ett förändrat ansvar för kommunerna. Vid ett förändrat ansvar med ett uppdrag som inte inkluderar behandling som erbjuds av kommunerna kommer socialnämnden att ha behov av mindre lokalyta än idag.

5.3.3 Aktivitetsansvaret

Regeringen har aviserat att kommunerna från 1 juli 2026 ska omfattas av ett aktivitetskrav för personer med beroende av försörjningsstöd. Samtliga personer som uppbär ekonomiskt bistånd ska ha en individuellt anpassad aktivitet vilket kommunen då är skyldig att ge. Detta kan på sikt ge behov av andra eller förändrade lokalbehov för socialnämnden.

5.3.4 Ej ändamålsenliga lokaler

Om lokaler behöver ersättas är det av stor vikt att befintliga avtal kan sägas upp i samband med att nya lokaler tas i bruk om det inte finns annat användningsområde för dessa inom annan förvaltning. Ett arbete kommer behöva göras inom kommande år för att göra en bedömning på nämndens alla lokaler och dess ändamålsenlighet fram till 2040.

Stödboendet på Skyttegatan har under 2025 behövt lämnas på grund av bristande underhåll samt undermålig ventilation. Boendet kan behöva ersättas med en annan lokal inte rustas.

Verksamheten på Källgatan har nått sin maxkapacitet utifrån antalet medarbetare. Antalet anställda har över flera år utökats utifrån befolkningsökning och förvaltningens ökade uppdrag.

Detta gäller även verksamheten på Korsängsgatan/familjenshus som även de är trångbodda och behöver ha en större lokal för att kunna möta det uppdrag som de har samt för att kunna ha en god arbetsmiljö.

6 Effekter på framtida lokalbehov

Befolkningsökning, trångboddhet och kösituation, samt arbetsmiljösituationen ger ett totalt åtgärdsbehov inom nämndens verksamhetsområde enligt tabell 5, och motiveras nedan.

6.1 Stödboende

Baserat på att befolkningsökningen fram till 2040, är behovet att öka antalet platser med 8–10 boendeplatser. Utveckling behöver följas under kommande lokalbehovsplaner. Det kan behövas ytterligare ett boende i slutet av planperioden.

Tabell 2: med behov av stödboende, kapacitet anges i antal personer

ENHET	TOTAL KAPACITET	ERSÄTTNINGSKAPACITET	KAPACITETSÖKNING	PREL VERKS. START	STATUS PROJEKT
STÖDBOENDE	8-10		10	2028	Förstudie pågår tillsammans med EHB

6.2 Familjens hus och Blomstra

Baserat på att befolkningsökningen fram till 2040 finns det ett behov av större lokaler eller kompletterande lokalyta för denna verksamhet. Även förändrade arbetssätt bedöms få genomslag.

Den nya Socialtjänstlagen ger kommunerna tydliga direktiv att arbeta mer förebyggande samt att ge ett mer tillgängligt stöd. På sikt kommer därför lokalen som Familjens hus använder behöva utökas alternativt flytta till en lokal som rymmer hela verksamheten.

Socialnämnden gör bedömningen att den nya Socialtjänstlagen och kommunens satsning på brottsförebyggande och uppsökande insatser leder till att lokalbehovet kan komma att öka mer än vad befolkningsökningen indikerar inom vissa delar av verksamheten. Samtidigt som det förebyggande arbetet kan ge en minskad efterfrågan på Socialtjänsten inom andra områden. Då det idag inte går att säga exakt vilken påverkan detta kommer att ha på verksamheten går det inte heller att säga hur lokalbehovet kommer att förändras.

Blomstra bedöms i nuläget inte ha behov av att växa. Kommande lokalbehovsplaner får följa utvecklingen och där lyfta behovet om bedömningen förändras.

Tabell 3: Behov Familjens hus, kapacitet anges i antal personer

ENHET	TOTAL KAPACITET	ERSÄTTNINGSKAPACITET	KAPACITETSÖKNING	PREL VERKS. START	STATUS PROJEKT
UTÖKNING AV FAMILJENSHUS				2028	Utredning och avtalshantering pågår.

6.3 Joar Socia, arbetsmarknadsenheten

Den verksamhet som bedrivs i dessa lokaler är inte lagstadgad och därför bedöms verksamheten kunna växa i befintliga lokaler med den prognostiserade befolkningsökningen. Verksamheten måste inte utökas för att motsvara ett ökat behov kopplat till en växande befolkning. Bra utifrån dagsläget.

6.4 Familjerådgivning

Denna verksamhet bedöms kunna växa i befintliga lokaler, med prognostiserad befolkningsökning. I dagsläget finns inget behov av utökning.

6.5 Socialkontor, Källgatan

Fram till 2040 förväntas Enköpings kommun enligt befolkningsprognosen 2025 att öka med ca 11 400 invånare. Socialförvaltningens verksamhet på Källgatan har under flera år behövt utöka sin verksamhet för att möta det växande antalet kommuninvånares behov av insatser. Detta har lett till trångboddhet och ingen möjlighet att växa i den omfattning som krävs. Verksamheten har behövt utökas med mindre närliggande lokaler för att kunna vara anpassad till verksamhetens behov och för att ha en bra arbetsmiljö.

Behovet av att utöka lokalerna både i familjenshus och på Källgatan gör att alternativa lokaler utreds där större delar av verksamheten kan finnas på samma plats för ökad flexibilitet och ökad möjlighet till samarbete och att kommuninvånarna får en ännu mer tillgänglig socialtjänst.

I detta arbete utreds även möjligheten att samlokalisera vård- och omsorgsförvaltningens myndighetsutövning med Socialförvaltningens motsvarande delar för att förenkla för kommuninvånarna som ofta har stöd från båda förvaltningarna, skapa samordningsvinster genom att verksamheterna kan dela på vissa funktioner, höja

säkerheten samt öka flexibiliteten mellan de olika verksamheterna att kunna växa alternativt minska.

Tabell 4: Behov per verksamhet idag placerad Källgatan, kapacitet anges i antal personer

ENHET	TOTAL KAPACITET	ERSÄTTNINGSKAP.	KAPACITETSÖKNING	PREL VERKS. START	STATUS PROJEKT
NY LOKAL FÖR SOCIALTJÄNSTEN	150-170*	140	Ca 30	2027	Utredning och avtalshantering pågår.

*Medarbetare samtidigt. Då socialtjänstens arbetssätt innebär att man arbetar flexibelt, arbetar ute i annan verksamhet med mera så är möjligheten att växa bra.

6.6 AME

Arbetsmarknadsenheter finns idag i två olika lokaler, dels i Kompetensmagasinet och dels Servicepoolen som finns på Malmgatan. Om den nya reformen om obligatorisk aktivitet kopplat till försörjningsstöd som förväntas träda i kraft halvårsskiftet 2026 så kommer lokalerna behöva anpassas för att kunna ta emot fler personer. Idag finns det ett före detta bussgarage som skulle kunna byggas om och anpassas till verksamhetens behov. Det finns även ett politiskt initiativ om att verksamheten ska starta en form av möbelåtervinning. Detta skulle kunna finnas inom dessa lokaler efter en anpassning av lokalerna.

7 Ekonomiska och sociala konsekvenser

7.1 Samverkansmöjligheter

Kostnader per kvadratmeter är högre för nybyggnation än befintliga lokaler. Allt eftersom nybyggnation blir en större del av lokalbeståndet, ökar hyreskostnaden per kvadratmeter. Därför är det viktigt att ny kapacitet planeras yteffektivt. Exempelvis genom att samutnyttja ytor kan kommunens totala ytbehov hållas nere, vilket minimerar kostnaden.

Förvaltningen är positiv till effektivare lokalutnyttjande genom samnyttjande så långt det är möjligt på grund av sekretess. Detta är främst möjligt avseende kontorslokaler för medarbetare där klientarbete inte förekommer alternativt tillsammans med verksamheter där samverkan kring klienter redan finns.

Idag finns det en önskan och ett arbete som pågår för att öka och förenkla både för kommuninvånarna och för verksamheternas medarbetare att samverka genom att sammanföra en stor del av socialförvaltningens förebyggande verksamhet och myndighetsutövning tillsammans med vård- och omsorgs myndighetsutövning.

7.2 Konsekvenser om föreslagna investeringar inte prioriteras

Om ett stödboende inte byggs eller hyrs in, kommer platser behöva köpas externt. Detta är erfarenhetsmässigt en dyrare lösning.

En ersättningslokal och viss utökning av ytor för verksamheten som idag är på Källgatan är viktig för att kunna möta kommuninvånarnas behov, kunna växa inom lokalerna och ha en bra arbetsmiljö för medarbetarna.

En utökning av lokalytan för Familjens hus och Blomstra är absolut nödvändig för att kunna utöka verksamheten på sikt och på så sätt kunna leva upp till de nya kraven i Socialtjänstlagen

Sammantaget är lokalernas funktionalitet viktigt för att kunna rekrytera personal, utföra ett gott arbete och som i sin tur leder till goda resultat för kommuninvånarna.

Kommunstyrelsen har gett ett uppdrag att investeringsvolymen ska minskas med ca

30 % under planperioden. Minskningen och prioriteringen kommer göras under våren av Kommunstyrelsen. Detta innebär att en prioritering mellan nämndernas åtgärdsförslag sker när lokalbehovsplanerna sammanställs till lokalförsörjningsplan och investeringsplan. Det innebär att vissa åtgärdsförslag kan senareläggas, andra kan utgå och åter andra behov kan föreslås mötas med en hyresvärdsupphandling istället för byggnation i egen regi. Den slutliga planen är därför inte identisk med en summering av de åtgärdsförslag som respektive nämnd beslutat om som sitt planeringsunderlag. Särskilt i de planer som tas fram under 2026 kommer mer omfattande omprioriteringar att göras, utifrån det uppdrag som fullmäktige beslutade om hösten 2025 i sin årsplan (KS2025/189) att kommunens investeringar skulle sänkas med 30% under 2026 jämfört med föregående års investeringsplan."

7.3 Barnrättsperspektiv

I det arbete som genomförs gällande planering för tillkommande lokaler är det viktigt att beakta barnrättsperspektivet. Det är en naturlig del av arbetet när en lokal riktar sig till barn och ungdomar både när det gäller placering, och utformning.

8 Förslag till Lokalbehovsplan – sammanvägd behovsbedömning

8.1 Åtgärdsbehov

Utifrån befolkningsökning, förändrade lagkrav, arbetsmiljö, trångboddhet och kösituation, finns behov av följande åtgärder, se tabell 8.

Tabell 5: Tabell med behov tom 2036 (kapacitet avser antal personal)

ENHET	TOTAL KAPACITET, PERSONER	ERSÄTTNINGS- KAPACITET, PERS	KAPACITETS- ÖKNING, PERS	PREL VERKS. START	STATUS PROJEKT
NY LOKAL FÖR SOCIALTJÄNSTEN	150-170	140	10-30	2027	Utredning och avtalshantering pågår.
STÖDBOENDE	8-10		8-10	2028	Förstudie pågår med EHB
UTÖKNING AV FAMILJENSHUS	14-16	14-16		2028	Utredning och avtalshantering pågår.

Under denna period kommer en ny lokal för socialtjänsten behöva tillkomma och ersätta den nuvarande lokalen på Källgatan för att förbättra arbetsmiljön och funktionaliteten för verksamheten.

Familjenshus-Blomstra kommer behöva utöka sina lokaler där de är lokaliserade idag alternativt flytta hela verksamheten till en större lokal där både befintlig verksamhet och den utökning av verksamheten som kommer att krävas får plats. Dagens placering är ett bra läge att finnas i.

Ett stödboende med sammanlagt ca 8–10 lägenheter behöver tillkomma under perioden.

Förutsatt att de behov av lokaler som beskrivs ovan genomförs, är bedömningen utifrån nu kända faktorer att inga ytterligare behov finns fram till 2040.

8.2 Planerade uppsägningar

Om planerad samlokalisering av flera av verksamheterna som socialtjänsten har idag genomförs så kommer flera lokaler lämnas. Det finns planering för en del av dessa lokaler för andra lokalbehov inom kommunal verksamhet.

8.3 Behov markreserv och planberedskap

I dagsläget finns inget behov av mark för Socialnämndens verksamheter.

Det finns inget behov av planberedskap för extern verksamhet.

8.3.1 Placering av enheter

Det är viktigt för Socialtjänsten att finnas centralt i tätorten. Dels för att ha en närhet till kommunens invånare och underlätta för så många som möjligt att kunna ta sig till förvaltningens olika verksamheter, både via allmänna kommunikationer och på andra sätt. Dels utifrån möjligheten att kunna rekrytera personal.

Ett nytt stödboende kan inrättas i en flerfamiljsfastighet där verksamheten finns i en trappuppgång. Verksamheten ska finnas i stadens tätort.